

5th International 23rd National Congress on Public Health

December 13-18, 2021

"The Priorities of the Changing World: Climate Crisis, Disasters, Migration, Inequalities and Community Resilience"

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ 1995

"Değişen Dünyanın Öncelikleri: İklim Krizi, Afetler, Göçler, Eşitsizlikler ve Toplumsal Dirençlilik"

5.Uluslararası 23. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

13-18 Aralık 2021

KONGRE KİTABI

5.Uluslararası
23. Ulusal
Halk Sağlığı Kongresi

13-18 Aralık 2021

ISBN: 978-605-69842-6-6

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
(HASUDER)

Adres: Korkut Reis Mah. İlkiz Sok. 17/2 Çankaya / Ankara
www.hasuder.org.tr

YASAL UYARI

Bu kitabın yasal hakları Halk Sağlığı Uzmanları Derneğine (HASUDER) aittir. Kaynak gösterilerek eğitim amacıyla alıntı yapılabilir; diğer amaçlarla kullanılması için HASUDER'den izin alınmalıdır. Kitapta yer alan bilgi ve görüşlerden eserin yazarları sorumludur.

Sözlü Bildiri Programı

Sözlü Bildiri Salonu-1

16 Aralık 2021, Perşembe		
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mehmet UYAR		
13:30 15:00	Pandemi sürecinde Rize'de kamu çalışanlarında tütün kullanım düzeyi ve ilişkili faktörler	Demet Karagöz, Leyla Karaoğlu
	İstanbul'daki Özel Bir Okulda Eğitim Alan Ergenlerin Pandemi Sürecinde Psikososyal Etkilenimi	Gökçe Hazar Otçu, Aydın Arman Canbaz, Sarp Esen, Meryem Merve Ören
	COVİD-19 Pandemisinde Aşı Tereddütü Bulunan Bireylerin COVİD-19 Aşıları İle İlgili Görüşlerine Yönelik Niteliksel Bir Çalışma	Alican Ötegen, Betül Ayaz, Şeyda Gökçe, Tuğçe Nur İzbudak, Ayşe Gülsen Teker, Merve Kurnaz Ay, Şükran Peker, Seyhan Hıdıroğlu
	Konya'da 6-18 Yaş Arası Öğrencilerde Astım, Alerjik Rinit ve Egzema Prevalansı ve İlişkili Faktörler: ISAAC Protokolü	Birgül Yazar, Ayşe Meydanlıoğlu
	Cerrahi ve Dahili Bölüm Asistanlarının ve Tıp Fakültesi Son Sınıf Döneminin Tükenmişlik Durumlarının Değerlendirilmesi, Doğu'da Bir Üniversite Örneği	Emine Baran Deniz
	Sağlık Alanındaki Ayrımcı Bir Tutum ve Davranış: Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Sağlık Personelinin Homofobi Düzeyleri ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi	Şenay Şermet Kaya, Pelin Calpbinici
	Türkiye'de İntihara Bağlı Ölümlerin Epidemiyolojik Özellikleri ve Yıllar İçindeki Trendi, 2007-2019	Ayşe Gülsen Teker
	Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinde Covid-19 Tanısı Almış Hastalarda Tüm Nedenlere Bağlı Ölümler ve İlişkili Etmenlerin İncelenmesi	Ahmet Furkan Süner, Ahmet Naci Emecen, Salih Keskin, Öykü Turunç, Ecem Başoğlu Şensoy, Neslişah Şiyve, Belgin Ünal
	Factors affecting the trends of breast feeding among the mothers in Pakistan	Hammad Ahmed, Andleeb Shahzadi, Waseem Hassan
16 Aralık 2021, Perşembe		
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Hatice ŞAHİN		
15:15 16:45	18-49 Yaş Arası Kadınlarda D Vitamini ve Melatonin Düzeyleri ile Uyku Kalitesi Arasındaki İlişki	Zehra İncedal Sonkaya, Burak Yazgan, Aslı Kurtgöz, Aslıhan Dilara Demir, Serap İncedal Irgat
	Türkiye'de 1992-2021 yılları arasındaki çevre etiği ile ilgili lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi	Serhat Düzenci, Bahanur Malak Akgün
	Instagram'da İzmir'deki Hastanelerde Etiketlenmiş Popüler Gönderilerin Etik Açından İncelenmesi	İsmail Erdem Erkoyun, Cemal Hüseyin Güvercin
	2016-2020 yılları arasında Adıyaman Merkez Verem Savaş Dispanserinde takip edilen olguların epidemiyolojik özellikleri	Ferit Kaya, Hülya Doğan Tiryaki, Gülnur Tarhan, Zülal Kızılgüneş
	Parents' attitudes towards childhood vaccines and topical fluoride for children: Is there a link between these two preventive treatment approaches? A survey study	Şükriye Türkoğlu Kayacı, Zeynep Solmazgül
	Kamu hastanelerinin afetlere hazırlık durumları	Murat Semerci, Saime Şahinöz
	Bir fabrikada çalışan erişkinlerde akıllı telefon bağımlılığı, uyku öncesi akıllı telefon kullanımı ve uyku kalitesinin incelenmesi	Ezgi Sönmez, Mehlika Keltek, Beheşti Ağırkaya, Muhammet Baran Savaş, Ayşe Zülal Tokaç, Osman Hayran
	Hatay İli Dörtyol İlçesindeki Kamu Görevlilerinin Yaşlı Çalışanlar Hakkında Tutum ve Düşünceleri	Belgin Oral, Hasan Durmuş, Yavuzalp Solak
16 Aralık 2021, Perşembe		
Oturum Başkanı: Doç. Dr. Nurhan MEYDAN ACIMIŞ		
17:00 18:00	İstanbulda bazı aile sağlık merkezlerine başvuran hastaların deneyimlerinin incelenmesi	Gizem Yılmaz, Nur Gizem Elipek, İpek Su Yücesoy, Elif Tuğçe Akın, Metin Şenol, Ayşe Zülal Tokaç, Osman Hayran
	Şanlıurfa'da 2019 yılında doğum yapan annelerin bebeklerini ilk 6 ay sadece anne sütü ile emzirme sıklığı ve emzirme davranışları	Mesut Hamidanoğlu, Tuğba Meliha Fatma Ercan, Öznur Bulut Gazanfer, Abdullah Solmaz, Uğurcan Sayılı
	COVID-19 Pandemisinde Diş Hekimlerinde Algılanan Stres ve Tükenmişlik	Hatice İkiışık, Esmehan Ayşit, Mustafa Çakır, Işıl Maral
	Covid-19 tanısı alan hastalarda hane içi pozitif vaka varlığı ve ilişkili özellikler	Ecem Başoğlu Şensoy, Ahmet Naci Emecen, Salih Keskin, Ezgi Emli Alpay, Ahmet Furkan Süner, Neslişah Şiyve, Öykü Turunç, Belgin Ünal
	Giresun merkez ilçesinde toplum temelli bir çalışma: COVID-19 aşı kararsızlığı	Aslı Ata Teneler, Fatma Ayhan, Emrah Zaim, Ünal Özek
	Aile Sağlığı Merkezine Başvuranlarda Ağız Sağlığı Okuryazarlığı	Aylin Sönmez, Gökhan Özkan, Yağmur Köksal Yasin, Pınar Okyay

S-261

INSTAGRAM'DA İZMİR'DEKİ HASTANELERDE ETİKETLENMİŞ POPÜLER GÖNDERİLERİN ETİK AÇINDAN İNCELENMESİ

İsmail Erdem Erkoyun[1], Cemal Hüseyin Güvercin[2]
[1]İzmir İl Sağlık Müdürlüğü
[2]Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik anabilim Dalı

Giriş-Amaç: Son yirmi yıl, Türkiye'de 20. yüzyıl boyunca gelişmiş olan geleneksel basılı medyanın önemli ölçüde gerilediği, görsel medyanın önemli ölçüde biçim değiştirdiği, buna karşılık sosyal medyanın giderek insanların yaşamında daha fazla yer almaya başladığı bir dönem olmuştur. Bugün, sosyal medya insanların iletişim kurduğu, anılarını paylaştığı bir yer olmanın yanında ticaret ve pazarlamanın da yürütüldüğü bir alan olmuştur. Bu bağlamda Instagram, en yaygın kullanılan sosyal medya uygulamalarından biridir. Sağlık kuruluşları gerek sağlık çalışanlarının, gerek kurumların kendisinin, gerekse hasta ve hasta yakınlarının yer etiketi ile Instagram'da paylaşım yaptıkları yerler arasındadır. Sağlık hizmeti gibi değersel boyutu ön planda olan bu alanla ilgili yapılan paylaşımlarda tanıtım ile reklam arasındaki sınırlar belirsizleşmektedir. Türk Tabipleri Birliği bildirgeleri ve bu alandaki yasal düzenlemeler, sosyal medya da dahil tüm mecralarda sağlık alanında reklam yapılmasını yasaklamaktadır. Bu araştırmada, Instagram'da İzmir'de yer alan hastanelerin yer etiketi olarak işaretlendiği en popüler altı paylaşımları etik açıdan tematik olarak incelenmiştir.

Gereç-Yöntem: Bu araştırma Eylül-Kasım 2021 tarihleri arasında, Instagram'da İzmir'deki hastanelerde yer işareti kullanılarak yapılmış olan popüler gönderilerdeki temaların etik açıdan incelendiği nitel bir araştırmadır. İzmir'deki hastanelerin listesi ve kamu (n = 29) ve özel (n = 24) olarak sınıflaması Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü web sitesinden elde edilmiştir. Hastanelerin yer işaretleri Instagram'da taranmış, sıralamada en üstte yer alan (en popüler) 6 gönderi ve gönderilerin metinleri ve incelenerek kodlar ve alt kodlar belirlenmiştir. Kişilerin Instagram'daki gönderileri ya da Instagram'da "bio" olarak tanımlanan kendi yaptıkları tanımlarından hastane ile ilişkileri (sağlık çalışanı, hasta, ziyaretçi, kurumsal hesap) gibi özellikleri tanımlanmıştır. Gönderilerde yer alan ve "#" ile işaretlenen ("hashtag" olarak bilinen) başlıklarının varlığı ve içeriği, gönderi temasının belirlenmesinde dikkate alınmıştır. "Hashtag"de kişinin ya da kurumun profesyonel özelliklerine yer verilen gönderiler (branş, hizmet, yerleşim yeri adı içermesi gibi, örn. #izmirdiyetisyen) anı yerine reklam koduyla sınıflanmıştır. Sağlık alanında reklam yasağı olduğu için, sağlık çalışanlarının ve kuruluşların kurumsal hesaplarının reklam kodlu gönderileri, etik ihlal olarak kabul edilmiştir. Araştırmada yalnızca İzmir'deki hastanelerin incelenmiş olması, bulguların genellenmesi adına bir sınırlılık olarak kabul edilebilir. Gönderinin değerlendirilmesindeki öznellik, bir yanlılık olarak değerlendirilebilse de kodlar her iki yazar tarafından uzlaşısı ile belirlenmiştir. İncelenen gönderiler ve hesap bilgileri yapılan kamuya açık olduğundan, hesap sahiplerinden izin alınması ve etik kurul onayı söz konusu olmamıştır.

Bulgular: Kamu ve özel hastanelerden sırasıyla 174 ve 144 gönderi ve ilişkili hesaplar incelenmiştir. Tüm gönderilerin 201'i tek bir hesap kaynaklıyken, 117 gönderi, popüler gönderiler içinde birden fazla gönderisine erişilmiş olan hesaplara aitti. Kurumların en popüler 6 gönderisi incelendiğinde, 110 tanesi aynı hesabın farklı paylaşımları iken, 208'i ise farklı hesaplara aitti. Kurumlarda etiketlenmiş en çok paylaşımı, sağlık çalışanları (n = 185, %58.2) ve kurumsal hesaplar yapmıştı (n = 44, %13.8). Çalışanlar arasında en çok paylaşımı hekimler (n = 78, %42.2) ve diyetisyenler (n = 32, %17.3) yapmıştı. Bu iki grubun yanında mesleğini belirtmemiş olan çalışanların oranı da yüksekti (n = 38, %20.5). Tüm gönderilerin 152'sinde anı (%47.8), 122'sinde (%38.4) reklam kod olarak belirlendi. Reklam kodları içinde sağlık çalışanlarının paylaştığı 78 gönderi (%63.9) ve sağlık kuruluşların hesaplarında paylaşılmış olan 16 gönderi (%13.1) etik ihlal olarak değerlendirildi. Ayrıca gönderiler için belirlenen toplam 55 alt kod içinde 11 (%20.0) reklam belirlendi ve bunların arasında sağlık çalışanlarının yaptığı 9 (%16.4) paylaşım etik ihlal olarak değerlendirildi.

Sonuç: İzmir'de yer alan hastanelerde, önde gelen bir sosyal medya platformu olan Instagram'da yer etiketlerinde yapılan paylaşımların çoğunu sağlık çalışanları yapmıştır. Paylaşımlarda, anıların yanında reklam, tema olarak öne çıkmaktadır. Etik ihlallerin yaygınlığı denetim ve sağlık çalışanlarında yeterli farkındalığın olmamasının sonucu gibi görünmesine karşın, Türkiye'de sağlık hizmetlerinin piyasalaşmasının daha temel belirleyici olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Sağlık çalışanlarının sosyal medya paylaşımları hakkında yeni düzenlemeler ve farkındalığı artırıcı etkinlikler yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık hizmetlerinde reklam, sağlık hizmetlerinin piyasalaştırılması, sosyal medya etiği